

סתיו¹

נתן אלתרמן

היום רציתי לכתוב על-אודות הסתיו. רציתי לספר, כי ידו קרה ומלטפת, כי רוחב עיניו עופרת, ואישוני-זהב צפים בהן כשלכת בבריכות-גן... שקומתו זקופה, שריונו — כסף עמום, ראשו גא ועצוב בכובע-אבירים וסוסו עבות-שיער, אמיץ-אברים, עגול ומסולסל כאברי-ענן עולים באופק.

ועוד רציתי לכתוב, כי אני וחדרי וכל הנמצא בחדרי, וזו אשר איננה כאן — אוהבים את הסתיו, ובשמענו את צלצל פרסותיו על אבני הרחוב, טוב לנו מאוד. צפרני השמש אשר היו רושמות שרטת אטית ובטוחה בכל גופו של חדרי, שרשת אלכסון זבת אור, נתקפלו, נתכנסו, מכורבלי עננים מבחוץ ורעולי אפלולית מבפנים הוזים-נחים הקירות, הריצפה והסיפון.

אבל באמת לא מנוחה היא זו ולא הזייה אלא כוסף מתעמק וסתר רעד. וילאות מבליטים חזי ברבור, רוטטים ממתחות ומעוצר, מיטה נלחצת אל הקיר כובשת ראש, חונקת זעקה צבה ורוגנת. פיסת-נייר קלילה על השולחן רועדת, מזמזמת, נוהה ואיננה ניתקת... ופתע — טררר!... הנה זעה ותועף ותיפול... כל חדרי זועם: - איזו קלות-דעת!... וי לרגשנות הילדותית... ארון-הספרים זקף זגוגיות תמהון, השולחן הגוץ והכבד משך בבתפיו: — אינני אשם... אבל כבר הווילאות הגדולים פרצו, נשתרבבו כזרועות געגועים לבנות... הנן דאות, דאה ונופף אל מה, דאה והסתחרר סביב מה... רוח-הבכי עוברת בחדרי ואני שמח... כי אני וחדרי וכל הנמצא בחדרי אוהבים את הסתיו ובהישמע משק רגליו בין גגות הבתים טוב לנו מאוד. וזו אשר איננה כאן תהיה ביום כזה, וביום אשר כזה אף היה היתה כבר. זוכר אני, כיצד נפתחה הדלת וכיצד נסגרה. היא צעדה וישבה למולי. בכורסה ישבה, ואני שכבתי, אילם ופקוח-עינים, על המיטה המייבבת.

פניה אורו מאוד, ובמסגרת השער קפאו ברקים כחלחלים. מתוך עיניה זרחה השלכת, ולובן גופה העמום, המוצק ובולט בסלסלת שמלה שחורה-שקופה נטף כאור גדול מכפות-ידיה.

פיה נבוך ורעד קט, כאילו איבד רב בכי וצחוק לא מצא. והמיטה ייבבה עדיין, אך בהיות השקט רב בושה ותידום. אף הוילאות המתפרצים רגעו, נמתחו, נשתרגו כארבעה מפרשים... אז החל חדרי נוסע בכוח מפרשיו הברבוריים וסוס הענן אשר לסתיו דורך-טופף לפנינו והוא עצמו מסב פניו ומתבונן... על-כך כל אשר רציתי להגיד לה שתקתיהו וידוע לא ידעתי אם שמעה את השקט... אכן, דבר לא דיברה, כי הסתיו הוסיף לנסוע ולהתבונן ומתי יעמוד ויסב פניו לא שיערנו.

ואני אהבתיה... כי אני וחדרי וכל אשר בחדרי וזו אשר היתה בו אוהבים את הסתיו ובנסעו לפנינו בענני הערב כואב לנו מאוד.

וזו אשר תהיה כאן תלך ביום כזה וביום כזה אף הלוך הלכה כבר. קמה ותעמוד ואחר עמדה ניגשה אל סף הדלת. אז התנוודד חדרי הצף ויתייצב דום והסתיו האביר נזדקף על אוכפו ויזרוק את מגינו הזהוב לרגליה.

קול צלצול אדיר הלם ויפרפר ויחלש מרגע לרגע, נוגה צהוב מאוד עלה כאשד מיתמר וישטוף את גופה ולא ידעתי אם מצאו שפתיה את הצחוק או את הבכי.

האור והצליל שטפו שטןף ודלול, שטוף והתאפס — עד תומם...ובכלותם לא

ראיתיה עוד, רק את שברי המגן ראיתי כאגורות-נחושת רבות.

אז הביט אלי כיסאה הריק בעין עצב גדולה ואף סף הדלת נתעצב ויתמה על האור

איכר היה ויכבה... רק הוילאות ניתלו באין-אונים, עייפים מרדוף ומהשתרג.

אז צחקתי מרוב מרגוע כי אני וחדרי וכל הנמצא בחדרי וזו אשר עזבתו ותלך —

אוהבים את הסתיו ובהתלו בנו מרכב יפיו...

...כי אז רוצים אנו לכתוב על-אודותיו. רוצים אנו לספר כי ידו

קרה ומלטפת, כי רוחב עיניו עופרתי ואישוני-זהב צפים בהם כשלכת בבריכות-גן...

יען הסתיו הוא היפה שבארבעת הפרשים ואור תרמיתו אמיתי מכל האורות

והשתיקה הנכבלת בצו ראשו המופנה דשנה מכל וידויי-אהבה ומגן-הנחושת השבור

מרבה להעשיר ולהרעיב מכל מתנות גו.